

במדינה

חזרה סודי

אין זה רגיל שרשומות, העתון הרשמי של ממשלת ישראל, משיג סקופ עתונאי. קל וחומר כאשר מדובר במאורע שאירע לפני תשע שנים. אך לאחרונה הושג שיא מופלא זה.

בגליון רשומות מיום ה-25 במאי 1961, הופיעו שני מכתבים שנשאו את הכותרת הרשמית: "חילוף איגרות, המהווה הסכם בין ממשלת ישראל לבין ממשלת ארצות הברית של אמריקה, בדבר עזרה הדדית בני ענייני הגנה". המכתב הראשון חתום בידי השגריר האמריקאי דאו, ופירט את התנאים אשר לפיהם תעניק ארצות הברית ציוד צבאי לישראל. השני חתום בידי משה שרת, שר-החוץ, והביע את הסכמתו לתנאים אלה.

העוקץ כלול במילים הבאות: "ממשלת ישראל מסכימה להשתמש בכל עזרה שתינתן לפי חוק העזרה ההדדית (של הסינאט האמריקאי)... לטייע לקווי המדיניות והמטרות של אותו חוק... כן מסכימה ממשלת ישראל לספק ציוד וחומרים, שירותים או עזרה אחרת... לארצות הברית ולאומות אחרות, שהן כשרות לעזרה לפי חוק העזרה ההדדית בענייני הגנה, על מנת לטייע לקווי המדיניות של חוק זה".

במילים אחרות: ישראל התחייבה רשמית להעמיד את צה"ל לרשות ארצות הברית במיקרה מלחמה או בכל מיקרה אחר כשידבר דרוש למדיניות האמריקאית. היינו הצטרפות בלתי-מסוייגת לגוש האמריקאי.

היה זה בימים כאשר הכריז שר-החוץ של ישראל השכם והערב, כי ישראל נוקטת בקו של אי-הזדהות מוחלטת, כאשר דרשה או האופוזיציה בכנסת כי הממשלה תפרסם את נוסח ההסכם, החליט הרוב (מפא"י, ציר גימכיליים, פרוגרסיביים ודתיים) להוריד את ההצעה מסדר היום. כן דחה הרוב הצעה של אי-אמון שהוגשה בשעתו על-ידי מפ"מ, כתגובה על הסירוב לפרסם את הנוסח.

יתר בגלגל. מדוע פירסמה עתה ממשלת ישראל, לפתע, את ההסכם? נחוש אחד: משרד-החוץ מקצה כי הפירסום יפריע להתקרבות ההולכת וגוברת בין ארצות הברית ורע"ם (העולם הזה 1239).

יש בהסכם עוקץ אחר, בעל משמעות אקטואלית, סעיף מס' 3 קובע: "ממשלת ישראל לא תנטוש בלא הסכמתה של ממשלת ארצות הברית, זכות קניין או זכות חוקה בכל ציוד וחומרים, אינפורמציה או שירותים שסופקו לה לפי (הסכם זה)".

זה בדיוק אותו סעיף החסר בהסכם מכירת העווים לגרמניה, ואשר, לדברי דוברי פרס ושות', אין לו כל ערך מעשי, מאחר שממילא אין איש מקיים אותו.

יחסים מרחביים

השוק הפרסי

בעוד קפריסין מנתקת בהדרגה את יחסיה עם ישראל (ראה להלן), מופנות עיני המדינאים הישראליים בדאגה גוברת והולכת ליפונה אחרת של המרחב: לאיראן. כי מדינה זו, היחידה כימעט בעולם המוסלמי המקיימת יחסים עם ישראל, עומדת, לפי כל הסימנים, לפני מיפנה דראמטי.

מדוע כתב שר "העולם הזה" מפרה"אן:

בחלונות-הראמה של העיר אפשר לראות סחורות ישראליות. כמעט ואי-אפשר לצאת לרחוב מבלי להיפגש עם ישראלי, אף שאיראן אינה מקיימת כלל יחסים דיפלומטיים עם ישראל, קיימים קשרים הדוקים בין שתי המדינות.

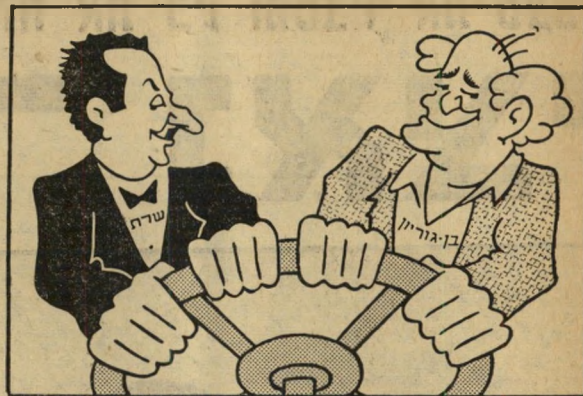
אולם לאחרונה נשאלת השאלה: האם הקשרים האלה אומנם קיימים בין המדינות, או רק בין שתי קבוצות, שיש להן זיקה רבה זו לזו?

אל בפרס יידי ישרי

הם נערי-החצר של השאה, וצמרת הצבא האיראני, אותם החוגים המקבילים לנערי החצר של ביגי.

חוגים אלה, הקשורים עם הריאקציה השחורה ביותר בארץ זו, רואים בישראל בתי-ברית נאמנה. הם שמחים לעשות עמה עסקים, להחליף עימה סחורות

יש לכך גם סיבה רעיונית עמוקה. אי-ראן אומנם משתמשת בכתוב הערבי וסוגדת לדת האיסלאם, אך מאז השתלט בה בית-

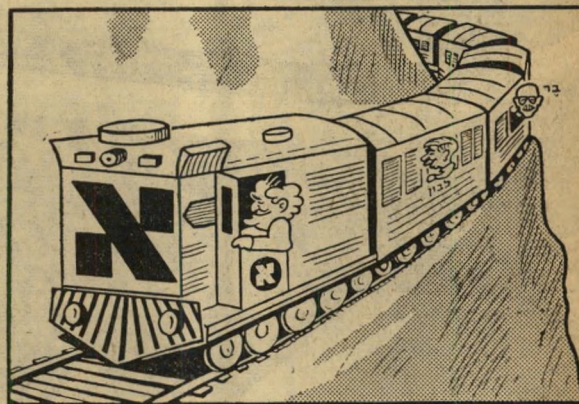
"תנו ההגה בידיים נאמנות!"

ואחריהן

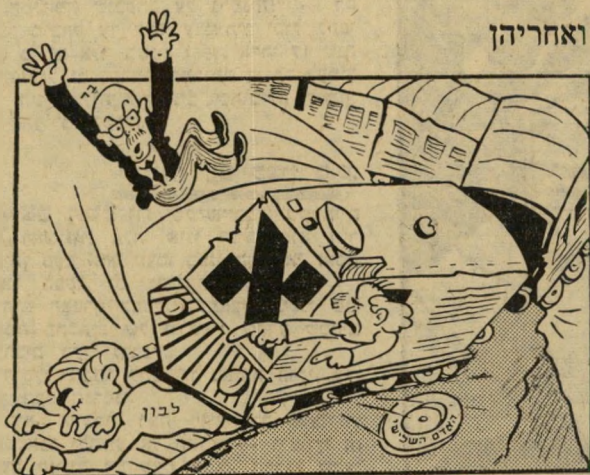
לאן נעלם זוג "ידיים נאמנות"?

לפני הבחירות לכנסת ה-4

"סע בבטחון!"

ואחריהן

לאן נעלם ה"בטחון"?

בבחירות לכנסת החמישית הגידו לאו - לתעלוליו!

הצביעו